

Ανακοίνωση

Ψυχική Υγεία και σωματομετρήσεις των εφήβων στην Κύπρο 2003, 2009, 2020 πριν την πανδημία Covid, 2022 με την ύφεση της πανδημίας

Εισαγωγή

Από τον Μάρτιο έως τον Μάιο του 2022 διεξήχθη η πιο πρόσφατη φάση της έρευνας «Υγεία του Παιδιού». Η εν λόγω έρευνα άρχισε το 2003 και με το ίδιο πρωτόκολλο διεξήχθη ξανά το 2009. Η έρευνα επαναλήφθηκε τον Δεκέμβριο του 2019 μέχρι τον Μάρτιο του 2020, οπότε και έκλεισαν τα σχολεία λόγω της πανδημίας Covid-19. Στην τελευταία φάση της έρευνας «Υγεία του Παιδιού» το 2022 το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου και η Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης συνεργάστηκαν με το Ερευνητικό και Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού. Λόγω των ιδιαζουσών συνθηκών της πανδημίας Covid-19, η συλλογή δεδομένων έγινε από τους/τις καθηγητές/καθηγήτριες της Αγωγής Υγείας (Οικιακής Οικονομίας) μόνο στα γυμνάσια. Η έρευνα είχε στόχο τον καθορισμό του επιπέδου της φυσικής κατάστασης, της ψυχικής υγείας και των διατροφικών συνηθειών των εφήβων μεταξύ 12 με 14 χρόνων στην Κύπρο για την περίοδο αυτή, που συνέπεσε με την ύφεση της πανδημίας.

Ζητούμενο ήταν η σύγκριση των τελευταίων αποτελεσμάτων με τα προηγούμενα αποτελέσματα αυτής της διαχρονικής μελέτης, καθώς και η σύγκριση με τα αποτελέσματα της μελέτης για την παχυσαρκία στην Κύπρο του 2000 και της Εθνικής Μελέτης για τη Διατροφή των Κυπρίων που διεξήχθη την περίοδο 2014-2017.

Πίνακας 1: EDI-3, αριθμοί των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών μαθητών/μαθητριών κατά τις διάφορες φάσεις της Έρευνας

EDI-3 scales	Abbreviations συντομογραφία	Time-point				2019-2022 Lockdown status	
		All	2002-03	2009-10	2019-22	Before	After
Drive for Thinness Τάση προς Αδυνάτισμα	DT	2,748	1,589	490	669	258	411
Bulimia Τάση προς Βουλιμία	B	2,818	1,638	500	680	263	417
Body Dissatisfaction Δυσαρέσκεια με το σώμα	BD	2,698	1,577	483	638	245	393
Low Self Esteem Χαμηλή αυτοεκτίμηση	LSE	2,769	1,611	491	667	254	413
Personal Alienation Συναισθηματική κατανόηση	PA	985	711	217	57	57	0
Interpersonal Insecurity Κοινωνική Ανασφάλεια	II	972	710	210	52	52	0
Interpersonal Alienation Κοινωνική απομόνωση	IA	972	705	213	54	54	0
Interceptive Deficits Έλλειψη ευελιξίας	ID	948	680	213	55	55	0
Emotional Dysregulation Συναισθηματική αστάθεια	ED	919	671	199	49	49	0
Perfectionism Τελειομανία	P	2,770	1,608	479	683	267	416
Asceticism Ασκητισμός	A	939	685	204	50	50	0
Maturity Fears Φόβοι ωρίμανσης	MF	2,719	1,578	484	657	256	401
Eating Concerns Composite* Συνδυάζει DT+B+BD	ECC	2,496	1,456	458	582	213	369

*According to David M. Garner, Ph.D.: The Eating Concerns Composite (ECC) is comprised of the summed T-scores on the DT, B and BD scales. It provides a global measure of eating concerns with equal weighting for each of the contributing scales. The ECC can be used for screening purposes or to obtain one score reflecting level of eating concerns.

Στον πίνακα 2, φαίνονται οι συγκρίσεις των δεδομένων (2003, 2009, 2019-2022) σε μια νέα ανάλυση για τα ποσοστά εφήβων με συνολική βαθμολογία μεγαλύτερη από το φυσιολογικό στο EDI-3. Τα αποτελέσματα της πρόσφατης έρευνας φαίνονται να συμβαδίζουν με εκείνα των προηγούμενων ετών 2003 και 2009.

Πίνακας 2: ποσοστά εφήβων με συνολική βαθμολογία μεγαλύτερη από το φυσιολογικό στο EDI-3.

Όλες οι ηλικίες

Υποκατηγορία EDI-3	Κορίτσια (%)			Αγόρια (%)		
	2003	2009	2019-22	2003	2009	2019-22
Τάση προς Αδυνάτισμα	24.1	28.4	21.7	8.0	8.4	8.3
Τάση προς Βουλιμία	33.8	35.5	40.7	26.7	33.5	39.4
Δυσαρέσκεια με το σώμα	28.1	25.3	19.6	9.8	11.0	10.4
Χαμηλή αυτοεκτίμηση	19.6	21.8	28.4	14.9	13.8	19.1
Συναισθηματική κατανόηση	24.9	26.8*	42.3*	15.5	18.9*	25.8*
Κοινωνική Ανασφάλεια						
Κοινωνική απομόνωση	66.1	76.4	75.0*	56.4	61.5*	63.3*
Έλλειψη ευελιξίας	49.5	57.1	64.0*	35.1	46.2*	40.0*

* Πολύ μικροί αριθμοί συμμετεχόντων (κάτω από 50-60 παιδιά ανά έτος/φύλο) που θεωρούμε ότι πρέπει να αξιολογηθούν με σκεπτικισμό

Στον πίνακα 3 παρουσιάζονται οι διαχρονικές συγκρίσεις (2003, 2009, 2019-2022) των ποσοστών των εφήβων 12-14 ετών, με συνολική βαθμολογία μεγαλύτερη από το φυσιολογικό στο EDI-3.

Πίνακας 3: Διαχρονικές συγκρίσεις των ποσοστών των εφήβων 12-14 ετών, με συνολική βαθμολογία μεγαλύτερη από το φυσιολογικό στο EDI-3.

Ηλικίες 12-14 ετών

Υποκατηγορία EDI-3	Κορίτσια (%)			Αγόρια (%)		
	2003	2009	2019-22	2003	2009	2019-22
Τάση προς Αδυνάτισμα	22.9	27.4	21.6	7.9	10.7	8.2
Τάση προς Βουλιμία	31.9	38.0	39.5	27.9	32.0	38.2
Δυσαρέσκεια με το σώμα	26.3	23.3	18.9	11.0	12.4	9.6
Χαμηλή αυτοεκτίμηση	18.0	18.5	29.4	15.3	15.4	20.0
Συναισθηματική κατανόηση						
Κοινωνική Ανασφάλεια						
Κοινωνική απομόνωση						
Υψηλή ευελιξία						

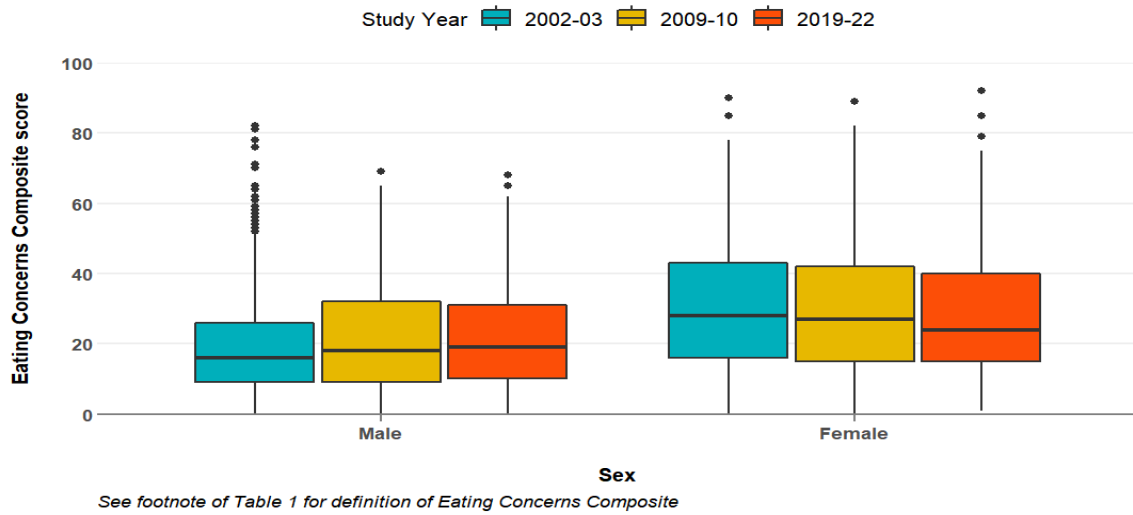
* Εξαιρετικά μικροί αριθμοί συμμετεχόντων (κάτω από 20 παιδιά ανά έτος/φύλο) οπότε δεν δίνονται αποτελέσματα ως επισφαλή

Έγινε ανάλυση των στοιχείων των μαθητών/μαθητριών με βάση την επίδοση σε κάθε υποκατηγορία. Στις διαχρονικές συγκρίσεις οι διαφορές στη βαθμολογία φαίνονται μικρές κατά τις διαφορετικές χρονικές φάσεις της έρευνας. Αν, όμως, στην ανάλυση ληφθούν υπόψη και άλλες παράμετροι όπως για παράδειγμα η τάση για αδυνάτισμα πριν και μετά το κλείσιμο των σχολείων λόγω της πανδημίας Covid-19, οι διαφορές είναι μεγαλύτερες. Στη σύγκριση μεταξύ αγοριών και κοριτσιών σε αγροτικές και αστικές περιοχές, οι διαφορές στον δείκτη που αφορά τον προβληματισμό για τη διατροφική πρόσληψη είναι εμφανέστερες. Εμφανείς είναι και οι διαφορές βαθμολογίας στη διαχρονική ανάλυση της διατροφικής πρόσληψης των κοριτσιών στις αγροτικές περιοχές. Το ίδιο ισχύει και για τις βαθμολογίες που σχετίζονται με την αρνητική εικόνα για το σώμα στην ανάλυση μεταξύ αγοριών και κοριτσιών σε αγροτικές και αστικές περιοχές στις διάφορες φάσεις της έρευνας.

Ακολουθούν τρεις χαρακτηριστικές εικόνες ανάλυσης των στοιχείων των μαθητών/μαθητριών ως προς τη βαθμολογία τους σε τρεις υποκατηγορίες.

Η πρώτη εικόνα παρουσιάζει τη βαθμολογία ECC σε σχέση με τη χρονολογία διεξαγωγής της έρευνας και το φύλο των εφήβων.

Fig 1. ECC score in relation to study year and sex

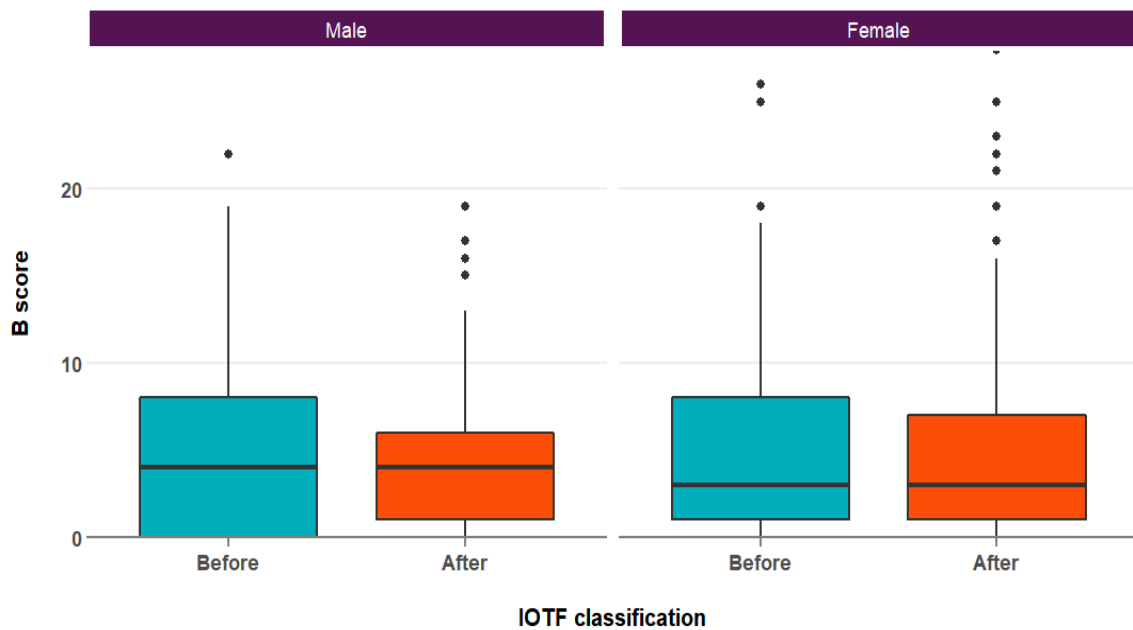

Οι δύο τελευταίες εικόνες παρουσιάζουν τη βαθμολογία, πριν και μετά το κλείσιμο των σχολείων λόγω Covid 19.

Η βαθμολογία που αφορά τη Βουλιμία αγοριών και κοριτσιών πριν και μετά την πανδημία δίνεται στην πιο κάτω εικόνα:

Fig 9. B score in relation to Lockdown and sex for the years 2019-22

EDI-3 scales

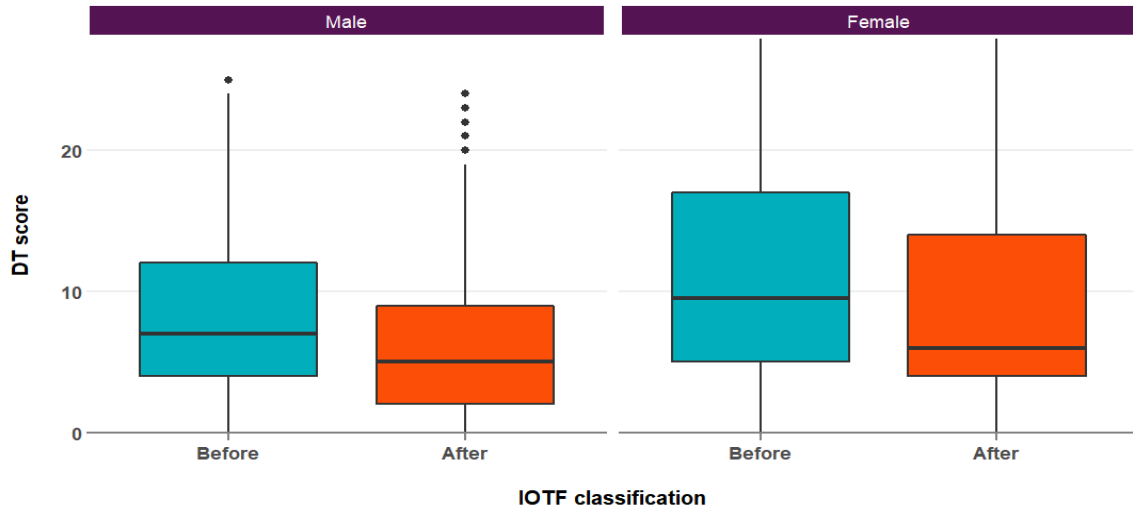

B: Bulimia

Ακολουθεί η βαθμολογία που σχετίζεται με την τάση για αδυνάτισμα, αγοριών και κοριτσιών πριν και μετά την επιδημία:

Fig 8. DT score in relation to Lockdown and sex for the years 2019-22

EDI-3 scales

DT: Drive for Thinness

Στον Πίνακα 4 που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα διαχρονικά αποτελέσματα των σωματομετρήσεων των μαθητών/μαθητριών 12 – 14 ετών.

Πίνακας 4: Διαχρονικά αποτελέσματα των σωματομετρήσεων των μαθητών/μαθητριών 12 – 14 ετών.

Ποσοστά υπέρβαρων και παχύσαρκων
 Ηλικίες 12-14 ετών

IOTF classification	Period									
	1999-00		2002-03		2009-10		2014-17		2019-22	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Underweight	49	7.4%	55	8.0%	53	6.8%	9	7.4%	51	7.5%
Λιποβαρή										
Normal weight	453	68.8%	457	66.6%	550	70.1%	95	77.9%	447	65.9%
Overweight										
υπέρβαρα	127	19.3%	137	20.0%	135	17.2%	17	13.9%	132	19.5%
Obese										
παχύσαρκα	29	4.4%	37	5.4%	47	6.0%	1	0.8%	48	7.1%
All όλα	658	99.9%	686	100.0%	785	100.1%	122	100.0%	678	100.0%

Αν και στις διαφορετικές φάσεις τα στοιχεία προέρχονται από επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων (παιδιάτρους, διαιτολόγους, γυμναστές, τους/τις καθηγητές/καθηγήτριες της Αγωγής Υγείας/Οικιακής Οικονομίας) η συνάφεια και η αλληλουχία τους είναι εμφανής.

Τα σωματομετρικά στοιχεία των μαθητών/μαθητριών μας ηλικίας 12-14 χρόνων αποδεικνύουν ότι οι έφηβοι/έφηβες που είναι παχύσαρκοι/παχύσαρκες αγγίζουν το 7% του συνολικού πληθυσμού των εφήβων. Οι έφηβοι/έφηβες αυτοί/αυτές είχαν διαγνωστεί πριν κάποια χρόνια ως παχύσαρκα παιδιά σε μεγάλα ποσοστά! Τα αποτελέσματα που είχαν ανακοινωθεί τότε στη βάση της δικής μας έρευνας παρουσίαζαν το ποσοστό των υπέρβαρων (με λίγα παραπάνω κιλά) και παχύσαρκων (με πολλά παραπάνω κιλά) παιδιών να φτάνει το 25% του συνολικού πληθυσμού. Το ποσοστό αυτό συνδέεται και με μια άλλη παράμετρο: ένα μεγάλο ποσοστό εφήβων που θέλει να χάσει βάρος (Drive of thinness) οδηγείται τελικά στην ανορεξία. Οι οδηγίες είναι σαφείς: το βάρος σώματος ρυθμίζεται με την καλή διατροφή και την άσκηση.

Σύνοψη έρευνας «Υγεία του Παιδιού»

Έφηβοι με ανορεξία

Στη βάση της έρευνας «Υγεία του Παιδιού 2009» αποδείχτηκε ότι 26% των κοριτσιών και 13% των αγοριών έχουν βαθμολογία «πάνω από το κανονικό», που σημαίνει ότι πρέπει να σταλούν για ψυχιατρική αξιολόγηση και στήριξη.

Αν ληφθούν υπόψη και οι παράμετροι του βάρους και του ύψους των εφήβων (λιποβαρείς έφηβοι/έφηβες), εξάγεται ότι το 0.7% των κοριτσιών και το 0.14% των αγοριών πάσχουν από ανορεξία.

Σε απόλυτους αριθμούς τα πιο πάνω ποσοστά μεταφράζονται σε 210 κορίτσια και 42 αγόρια (σύνολο 252 έφηβοι/έφηβες σε σύνολο 60,000 εφήβων) ηλικίας 12-17 χρόνων, που πάσχουν από ανορεξία.

Δηλαδή, σε κάθε σχολείο Μέσης Εκπαίδευσης (που αριθμεί κατά μέσο όρο 500 μαθητές/μαθήτριες – 250 αγόρια και 250 κορίτσια) 2-3 μαθητές/μαθήτριες είναι άρρωστοι/άρρωστες).

7,800 έφηβες και 3,900 έφηβοι χρειάζονται στήριξη

Τα πιο πάνω ποσοστά (26% των κοριτσιών και 13% των αγοριών που έχουν βαθμολογία «πάνω από το κανονικό») αποδεικνύουν ότι 7,800 έφηβες και 3,900 έφηβοι χρειάζονται στήριξη.

Γίνεται εισήγηση η παρέμβαση να προσφέρεται μέσω του Εκπαιδευτικού Συστήματος και εθνικής στρατηγικής, η οποία θα αρχίζει από το Νηπιαγωγείο και θα συνεχίζει στο Δημοτικό, το Γυμνάσιο και το Λύκειο.

Στη μελέτη του iFamily (2013-2017) με άλλο ερωτηματολόγιο μετρήθηκε¹ η ευημερία. Τα στοιχεία της έρευνας «Υγεία του Παιδιού» και της μελέτης του iFamily οδηγούν σε παρόμοια αποτελέσματα.

Η χαμηλή ευημερία των εφήβων που καταγράφουν οι δύο έρευνες, οδηγεί σε ψυχικά νοσήματα, διατροφικές διαταραχές, παχυσαρκία κ.ά. Τα αποτελέσματα αυτά δεν είναι άσχετα και με την παραβατικότητα στα γήπεδα, στα σχολεία και σε άλλους χώρους αφού η νοσοτροπία και η συμπεριφορά διαμορφώνονται από μικρή ηλικία.

Αναφορές:

1. «Επιδημιολογικά στοιχεία παιδιών, εφήβων και ενηλίκων στην Κύπρο, 2022»², σελίδες 323-328.

² Μπορεί επίσης κάποιος από τη σελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου να ακολουθήσει τη διαδρομή

<https://www.pi.ac.cy>

--> Προγράμματα Σεμινάρια

--> Αγωγή Υγείας

Στο βιβλίο με τον πιο πάνω τίτλο που εκδόθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου (ΠΙΚ), αναγράφονται τα επιδημιολογικά στοιχεία που έχουν συλλεγεί από έρευνες του Ερευνητικού και Εκπαιδευτικού Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού (ΕΕΙΥΠ) και του ΠΙΚ. Πολλά από αυτά, όπως τα στοιχεία που αφορούν βιοχημικές και αιματολογικές αναλύσεις, στοιχεία που αφορούν την ψυχολογία των μαθητών/μαθητριών, αλλά και στοιχεία για τις συνήθειες των μαθητών/μαθητριών, για τη διατροφή, τη φυσική κατάσταση και τις επιδόσεις τους σε αθλητικές δραστηριότητες σε Παγκύπρια κλίμακα έχουν καταγραφεί από τις έρευνες του ΕΕΙΥΠ και του ΠΙΚ και είναι μοναδικά.

Τα επιδημιολογικά στοιχεία καταγράφηκαν σε πέντε εγχειρίδια που έχουν εκδοθεί κατά καιρούς (2005-2019) από το ΠΙΚ. Το σύνολο αυτών των εγχειριδίων αποτελεί το κύριο περιεχόμενο του βιβλίου. Σε αυτό περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων συγκρίσεις με τα στοιχεία άλλων χωρών της Ευρώπης. Στο βιβλίο περιλαμβάνονται, επίσης, στοιχεία για εγκύους, παιδιά, εφήβους, ενήλικες και υπερήλικες από την «Εθνική μελέτη για τη Διατροφή των Κυπρίων».

https://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/agogi_ygeias/epidimiologika_stoicheia_paidion_efivon_enilikon_cyprus_2022.pdf